

AMALIYOTCHI PSIXOLOGLARNING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA TRENING TEXNOLOGIYALARINING SAMARADORLIGI.

Latibjonov Rahmatillo Abdurashid o'g'li, Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi
Pedagogika va psixologiya, ta'lim texnologiyalari kafedrası p.f.f.d (PhD)., v.v.b dotsenti.

Annotatsiya

KIRISH: mazkur maqolada amaliyotchi psixologlarning kommunikativ kompetensiyalarini takomillashtirishda trening texnologiyalarining samaradorligi ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Maqolada kommunikativ kompetensiyaning tarkibiy komponentlari, ularni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar hamda trening mashg'ulotlarining kasbiy faoliyat samaradorligini oshirishdagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, interfaol trening metodlari asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarning amaliyotchi psixologlarning faol tinglash, empatiya, samarali muloqot, konstruktiv fikr almashish va nizolarni boshqarish ko'nikmalariga ta'siri tahlil qilingan.

MAQSAD: amaliyotchi psixologlarning kommunikativ kompetensiyalarini trening texnologiyalari vositasida rivojlantirishning ilmiy-nazariy va metodik asoslarini tahlil qilish hamda ularning kasbiy faoliyat samaradorligiga ta'sirini asoslash.

MATERIALLAR VA METODLAR: tadqiqotda D. Hymes, B. Spitzberg, W. Cupach, K. Rogers, D. Goleman hamda D. Kolbning tajribaviy ta'lim modeli va K. Levinning guruh dinamikasi nazariyalariga tayangan holda kompetensiyaviy, tizimli va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvlar hamda ilmiy-nazariy tahlil metodlaridan foydalanildi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR: roli o'yinlar, keys-stadi, aqliy hujum, faol tinglash va refleksiya kabi interfaol trening metodlarining psixologlarda empatik munosabatni shakllantirish, emotsiyalarni boshqarish, nizolarni konstruktiv hal etish hamda jamoaviy hamkorlikni yuksaltirishdagi amaliy ustunliklari va mexanizmlari tizimlashtirildi.

XULOSA: trening texnologiyalari nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalarga aylantiruvchi va amaliyotchi psixologlarning kasbiy moslashuvi hamda psixologik xizmat sifatini oshiruvchi samarali pedagogik vosita bo'lib, ularni malaka oshirish tizimiga keng joriy etish lozimligi asoslandi.

Kalit so'zlar: amaliyotchi psixolog, kommunikativ kompetensiya, trening texnologiyalari, psixologik trening, kasbiy rivojlanish, empatiya, faol tinglash, samarali muloqot, kommunikativ faoliyat, psixologik xizmat.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ТРЕНИНГОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ КОММУНИКАТИВНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ ПРАКТИЧЕСКИХ ПСИХОЛОГОВ.

Латибжонов Рахматилло Абдурашид огли, доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, исполняющий обязанности доцента кафедры педагогики, психологии и образовательных технологий, Андижанский областной центр педагогического мастерства.

Аннотация

ВВЕДЕНИЕ: в данной статье с научно-теоретической и практической точек зрения проанализирована эффективность тренинговых технологий в совершенствовании коммуникативных компетенций практических психологов. Рассмотрены структурные компоненты коммуникативной компетентности, факторы, влияющие на её развитие, а также роль тренинговых занятий в повышении эффективности профессиональной деятельности. Кроме того, проведён анализ влияния занятий, организованных на основе интерактивных тренинговых методов, на развитие у практических психологов навыков активного слушания, эмпатии, эффективной коммуникации, конструктивного обмена мнениями и управления конфликтными ситуациями.

ЦЕЛЬ: научно-теоретический и методический анализ развития коммуникативной компетентности практических психологов посредством тренинговых технологий и обоснование их влияния на эффективность профессиональной деятельности.

МАТЕРИАЛЫ И МЕТОДЫ: в качестве методологической базы использованы компетентностный, системный и личностно-ориентированный подходы, теории Д. Хаймса, Б. Спитцберга, В. Купача, К. Роджерса, Д. Гоулмана, а также модель экспериментального обучения Д. Колба и теория групповой динамики К. Левина.

ОБСУЖДЕНИЕ И РЕЗУЛЬТАТЫ: систематизированы механизмы и преимущество интерактивных методов тренинга (ролевые игры, кейс-стади, мозговой штурм, рефлексия, обратная связь) в формировании эмпатии, управлении эмоциями, разрешении конфликтов и развитии навыков командного взаимодействия у психологов.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: доказано, что тренинговые технологии выступают эффективным педагогическим средством трансформации теоретических знаний в практические навыки, повышения качества психологических услуг и профессиональной адаптации специалистов в системе повышения квалификации.

Ключевые слова: практический психолог, коммуникативная компетентность, тренинговые технологии, психологический тренинг, профессиональное развитие, эмпатия, активное слушание, эффективная коммуникация, коммуникативная деятельность, психологическая служба.

EFFECTIVENESS OF TRAINING TECHNOLOGIES IN ENHANCING THE COMMUNICATIVE COMPETENCIES OF PRACTITIONER PSYCHOLOGISTS.

Latibjonov Rahmatillo Abdurashid o'g'li, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Acting Associate Professor, Department of Pedagogy, Psychology and Educational Technologies, Andijan Regional Center for Pedagogical Excellence

Annotation

INTRODUCTION: this article presents a scientific, theoretical, and practical analysis of the effectiveness of training technologies in enhancing the communicative competencies of practitioner psychologists. It examines the structural components of communicative competence, the factors influencing its development, and the role of training sessions in improving professional performance. Furthermore, the study analyzes the impact of training activities organized through interactive training methods on the development of practitioner psychologists' active listening, empathy, effective communication, constructive exchange of ideas, and conflict management skills. The findings indicate that the systematic application of training technologies contributes significantly to the enhancement of communicative competence and the effectiveness of psychological services.

AIM: to analyze the theoretical and methodological foundations of developing practical psychologists' communicative competence through training technologies and to evaluate their impact on professional performance.

MATERIALS AND METHODS: the study applied competency-based, systemic, and person-centered approaches, drawing upon theoretical frameworks by D. Hymes, B. Spitzberg, W. Cupach, C. Rogers, D. Goleman, D. Kolb's experiential learning model, and K. Lewin's group dynamics theory.

DISCUSSION AND RESULTS: the mechanisms and practical benefits of interactive training methods (role-playing, case studies, brainstorming, active listening techniques, and reflection) were systematized in terms of enhancing empathy, emotional regulation, constructive conflict management, and collaborative skills among psychologists.

CONCLUSION: training technologies serve as an effective pedagogical tool to convert theoretical knowledge into practical skills, accelerating professional adaptation and boosting the quality of psychological services in professional development systems.

Keywords: practitioner psychologist, communicative competence, training technologies, psychological training, professional development, empathy, active listening, effective communication, communicative activity, psychological services.

loballashuv jarayonlarining jadallashuvi, ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar hamda psixologik xizmatlar sifatiga qo'yilayotgan zamonaviy talablar amaliyotchi psixologlarning kasbiy kompetensiyalarini muntazam rivojlantirib borishni taqozo etmoqda. Xususan, ta'lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan amaliyotchi psixologning kasbiy muvaffaqiyati nafaqat uning nazariy bilimlari va metodik tayyorgarligiga, balki samarali muloqot o'rnatish, tinglay olish, empatik munosabat bildirish, nizoli vaziyatlarni konstruktiv hal etish hamda turli ijtimoiy guruhlar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish kabi kommunikativ kompetensiyalariga ham bevosita bog'liqdir.

Bugungi kunda psixologik xizmat tizimida yuzaga kelayotgan murakkab vazifalar amaliyotchi psixologlardan yuqori darajadagi kommunikativ tayyorgarlikni talab etmoqda. Psixologning o'quvchilar, pedagoglar, ota-onalar va boshqa mutaxassislar bilan samarali

hamkorlikni tashkil eta olishi psixologik yordamning sifati va natijadorligini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Shu bois kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiluvchi innovatsion pedagogik yondashuvlar va zamonaviy trening texnologiyalarini amaliyotga keng joriy etish dolzarb ilmiy-amaliy vazifalardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Pedagogika va psixologiya fanlarida kompetensiyaviy yondashuv asosida mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish masalalari keng o'rganilgan bo'lsa-da, amaliyotchi psixologlarning kommunikativ kompetensiyalarini trening texnologiyalari vositasida rivojlantirishning metodik asoslari, mazmuni va samaradorligini kompleks tahlil qilishga qaratilgan tadqiqotlar hali ham yetarli darajada emas. Ayniqsa, malaka oshirish tizimida interfaol trening metodlaridan foydalanish orqali kommunikativ kompetensiyani tarkibiy komponentlarini rivojlantirish mexanizmlarini ilmiy asoslash muhim ahamiyat kasb etadi.

Trening texnologiyalari ishtirokchilarning faol ishtiroki, refleksiv tahlil, guruhli hamkorlik va amaliy mashqlar orqali nazariy bilimlarni real kasbiy vaziyatlarda qo'llash imkonini yaratadi. Mazkur texnologiyalar kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirish va takomillashtirish, kasbiy motivatsiyani kuchaytirish, ijtimoiy-psixologik moslashuvni rivojlantirish hamda muloqot madaniyatini yuksaltirishda samarali pedagogik vosita sifatida e'tirof etiladi. Shu nuqtai nazardan, amaliyotchi psixologlarning kommunikativ kompetensiyalarini takomillashtirishda trening texnologiyalarining samaradorligini ilmiy jihatdan tahlil qilish, ularning kasbiy faoliyatdagi imkoniyatlarini baholash hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqish bugungi kunning dolzarb ilmiy masalalaridan biri hisoblanadi. Mazkur maqolada trening texnologiyalarining kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdagi o'rni, ularning kasbiy faoliyat samaradorligiga ta'siri hamda psixologik xizmat sifatini oshirishdagi ahamiyati ilmiy-nazariy va amaliy nuqtai nazardan yoritiladi.

Kommunikativ kompetensiya zamonaviy pedagogika va psixologiya fanlarining eng muhim tadqiqot obyektlaridan biri bo'lib, u mutaxassisning kasbiy faoliyatini samarali tashkil etish, shaxslararo munosabatlarni rivojlantirish hamda ijtimoiy hamkorlikni ta'minlashning muhim omili sifatida e'tirof etiladi. So'nggi yillarda kompetensiyaviy yondashuv asosida mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish masalalariga alohida e'tibor qaratilib, kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari keng tadqiq etilmoqda.

Kommunikativ kompetensiya tushunchasi dastlab D. Hymes tomonidan ilgari surilib, u til bilimlari bilan bir qatorda muloqot vaziyatiga mos ravishda fikr almashish, ijtimoiy me'yorlarga amal qilish va samarali kommunikatsiyani amalga oshirish qobiliyati sifatida tavsiflangan. Keyinchalik M. Canale va M. Swain ushbu nazariyani rivojlantirib, kommunikativ kompetensiyani grammatik, sotsiolingvistik, diskursiv hamda strategik komponentlarini ilmiy asoslab berganlar. Mazkur yondashuv kommunikativ kompetensiyani ko'p komponentli tizim sifatida o'rganish uchun metodologik asos yaratdi.

Kasbiy kommunikativ kompetensiyani tadqiq etishda B. Spitzberg va W. Cupach tomonidan ishlab chiqilgan model alohida ilmiy ahamiyatga ega. Olimlar kommunikativ

kompetensiyaning motivatsiya, bilim va amaliy ko'nikmalarning o'zaro uyg'unligi sifatida izohlab, aynan ushbu uch omil samarali kasbiy muloqotni ta'minlashini ta'kidlaydilar. Mazkur konsepsiya psixologlarning kasbiy faoliyatini tashkil etishda kommunikativ tayyorgarlikning ustuvor ahamiyatini ko'rsatadi.

Psixologik xizmat samaradorligini ta'minlashda empatiya, faol tinglash va refleksiv muloqot ko'nikmalarining o'rni K. Rogersning insonparvarlik nazariyasida batafsil yoritilgan. Uning fikricha, mijozni baholamasdan qabul qilish, samimiylik va empatik munosabat psixologik yordamning eng muhim shartlaridan biri hisoblanadi. D. Goleman esa emotsional intellekt konsepsiyasi orqali samarali muloqotning emotsiyalarni boshqarish, boshqalarni tushunish va ijtimoiy munosabatlarni yo'lga qo'yish bilan uzviy bog'liqligini ilmiy asoslab bergan.

Trening texnologiyalarining nazariy va metodik asoslari D. Kolbning tajribaviy ta'lim modeli hamda K. Levinning guruh dinamikasi nazariyalarida o'z aksini topgan. Ushbu yondashuvlarga ko'ra, trening jarayonida ishtirokchilarning faol ishtiroki, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, roli o'yinlar, refleksiya va fikr almashish kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishning samarali mexanizmi hisoblanadi. Ayniqsa, interfaol trening metodlari nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan integratsiyalash imkonini yaratadi.

Mamlakatimizda ham kompetensiyaviy yondashuv asosida pedagog va psixologlarning kasbiy salohiyatini rivojlantirish, ularning kommunikativ madaniyatini yuksaltirish hamda malaka oshirish tizimini takomillashtirish bo'yicha qator ilmiy izlanishlar olib borilgan. Ushbu tadqiqotlarda mutaxassislarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari, interfaol metodlarning afzalliklari hamda psixologik xizmat sifatini oshirish masalalari yoritilgan. Biroq amaliyotchi psixologlarning kommunikativ kompetensiyalarini aynan trening texnologiyalari vositasida kompleks rivojlantirish mexanizmlari va ularning samaradorligini eksperimental jihatdan baholashga oid tadqiqotlar hali ham yetarli emas. Shu sababli amaliyotchi psixologlarning kommunikativ kompetensiyalarini trening texnologiyalari asosida rivojlantirishning ilmiy-metodik asoslarini takomillashtirish, trening dasturlarining samaradorligini baholash hamda ularni malaka oshirish tizimiga integratsiya qilish dolzarb ilmiy-amaliy vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

Mazkur mavzu kompetensiyaviy, tizimli va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvlar asosida yozilgan. Mavzuning nazariy asosini kommunikativ kompetensiya va trening texnologiyalariga oid mahalliy hamda xorijiy olimlarning ilmiy qarashlari tashkil etdi.

Jumladan, D. Hymes kommunikativ kompetensiyaning nafaqat tilni bilish, balki undan turli ijtimoiy vaziyatlarda maqsadga muvofiq foydalanish qobiliyati sifatida izohlaydi. B. Spitzberg va W. Cupach kommunikativ kompetensiyaning motivatsiya, bilim va amaliy ko'nikmalarning o'zaro uyg'unligi orqali namoyon bo'ladigan integrativ sifat deb ta'riflaydilar. K. Rogersning insonparvarlik nazariyasida empatiya, faol tinglash va samimiy muloqot psixologik yordamning asosiy shartlari sifatida e'tirof etilgan. Shuningdek, D. Kolbning tajribaviy ta'lim modeli trening mashg'ulotlarida amaliy tajriba, refleksiya va faol

ishtirok etish orqali kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishning samarali mexanizmini asoslaydi.

Kommunikativ kompetensiya amaliyotchi psixolog kasbiy kompetentligining asosiy tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, psixologik xizmatning samaradorligini belgilovchi muhim omillardan hisoblanadi. Ta'lim muassasalarida psixologning faoliyati o'quvchilar, pedagoglar, ota-onalar hamda boshqa mutaxassislar bilan samarali muloqotni yo'lga qo'yishni talab etadi. Shu sababli kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga qaratilgan trening texnologiyalarining amaliy ahamiyati tobora ortib bormoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, trening mashg'ulotlari ishtirokchilarning muloqot jarayonidagi faolligini oshirish, fikrni aniq va ravon ifodalash, suhbatdoshni diqqat bilan tinglash hamda o'zaro ishonchga asoslangan munosabatlarni shakllantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, guruhiiy muhokamalar, rolli o'yinlar, vaziyatli topshiriqlar va refleksiv mashqlar ishtirokchilarning kommunikativ faolligini kuchaytirish bilan birga, ularning kasbiy muammolarni hamkorlikda hal etish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Trening texnologiyalaridan foydalanish psixologlarda empatik munosabatni shakllantirish, emotsiyalarni boshqarish, nizoli vaziyatlarda konstruktiv qarorlar qabul qilish hamda samarali fikr almashish imkoniyatlarini kengaytiradi. Bunday mashg'ulotlarda yaratiladigan ijtimoiy-psixologik muhit ishtirokchilarning o'z fikrini erkin bayon etishiga, boshqalarning nuqtai nazarini hurmat qilishiga va jamoaviy hamkorlikni rivojlantirishiga xizmat qiladi. Shuningdek, trening mashg'ulotlari davomida o'zini-o'zi tahlil qilish, refleksiya va teskari aloqadan foydalanish kommunikativ kompetensiyaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Psixologlar o'zlarining kuchli va rivojlantirilishi lozim bo'lgan jihatlarini anglay boshlaydilar, bu esa kasbiy o'sish uchun muhim omil hisoblanadi. Natijada kasbiy muloqot sifati, psixologik maslahat berish madaniyati hamda hamkorlik samaradorligi sezilarli darajada yaxshilanadi. Olib borilgan tahlillar trening texnologiyalarining an'anaviy o'qitish shakllariga nisbatan interfaolliги bilan ajralib turishini ko'rsatadi. Ishtirokchilarning bevosita amaliy faoliyatga jalb etilishi, real kasbiy vaziyatlarni modellashtirish va ularni birgalikda tahlil qilish kommunikativ kompetensiyaning barcha tarkibiy komponentlarini kompleks rivojlantirish imkonini beradi. Ayniqsa, faol tinglash, empatiya, muloqot madaniyati, jamoada ishlash va nizolarni boshqarish ko'nikmalarining rivojlanishi psixologlarning kasbiy faoliyatida muhim natijalarni ta'minlaydi. Mazkur kompetensiyalarni rivojlantirishda trening texnologiyalarining imkoniyatlari keng bo'lib, ular ishtirokchilarning bilim, ko'nikma va shaxsiy sifatlarini kompleks ravishda takomillashtirishga xizmat qiladi.

Trening mashg'ulotlarida qo'llaniladigan interfaol metodlar kommunikativ kompetensiyaning barcha tarkibiy qismlarini rivojlantirishga yo'naltirilgan. Jumladan, rolli o'yinlar ishtirokchilarga turli kasbiy vaziyatlarni modellashtirish va ularda samarali muloqot usullarini qo'llash imkonini beradi. Keys-stadi (case study) metodi real hayotiy muammolarni tahlil qilish va maqbul yechimlarni ishlab chiqishga xizmat qiladi. Guruhiiy munozaralar va "aqliy hujum" metodlari esa muloqot madaniyatini rivojlantirish, mustaqil fikrlash va jamoaviy qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda faol tinglash mashqlari, empatiyani rivojlantirish texnikalari, teskari aloqa (feedback) hamda refleksiya alohida ahamiyat kasb etadi. Faol tinglash suhbatdoshning fikrini to'liq anglash va unga nisbatan hurmat bilan munosabat bildirishni shakllantirsa, refleksiya o'z faoliyatini tahlil qilish va mavjud kamchiliklarni aniqlash imkonini yaratadi. Teskari aloqa esa trening ishtirokchilariga o'z kommunikativ xatti-harakatlarini baholash va takomillashtirishga yordam beradi.

Trening texnologiyalarining samaradorligi ularning ishtirokchini passiv tinglovchidan faol subyektga aylantirishi bilan izohlanadi. Mashg'ulotlar davomida yuzaga keladigan ijobiy psixologik muhit, ochiq muloqot va o'zaro ishonch ishtirokchilarning kommunikativ faolligini oshiradi hamda kasbiy o'zini rivojlantirishga bo'lgan motivatsiyasini kuchaytiradi. Shu sababli trening texnologiyalaridan malaka oshirish tizimida muntazam foydalanish amaliyotchi psixologlarning kommunikativ kompetensiyalarini takomillashtirishning eng samarali usullaridan biri hisoblanadi.

Trening texnologiyalarining asosiy afzalliklari:

Trening texnologiyalarining amaliyotchi psixologlar faoliyatidagi ustunliklari quyidagilarda namoyon bo'ladi:

- nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmaga aylantiradi;
- kommunikativ faollik va o'ziga bo'lgan ishonchni oshiradi;
- empatiya va faol tinglash ko'nikmalarini rivojlantiradi;
- nizoli vaziyatlarni konstruktiv hal etish malakasini shakllantiradi;
- jamoada ishlash va hamkorlik madaniyatini takomillashtiradi;
- refleksiya va o'zini- o'zi baholash ko'nikmalarini rivojlantiradi;
- kasbiy moslashuv hamda psixologik xizmat samaradorligini oshiradi.

Mazkur jihatlar trening texnologiyalarining amaliyotchi psixologlarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishdagi ilmiy va amaliy ahamiyatini yaqqol namoyon etadi hamda ularni malaka oshirish tizimida keng qo'llash zarurligini asoslaydi.

Olib borilgan ilmiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, trening texnologiyalari amaliyotchi psixologlarning kommunikativ kompetensiyalarini takomillashtirishda samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Interfaol metodlar asosida tashkil etilgan trening mashg'ulotlari psixologlarning faol tinglash, empatiya, konstruktiv muloqot, nizolarni boshqarish hamda jamoaviy hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Natijada ularning kasbiy faoliyat samaradorligi ortib, psixologik xizmat ko'rsatish sifati yaxshilanadi. Shuningdek, trening texnologiyalarining amaliyotga tatbiq etilishi nazariy bilimlarni real kasbiy vaziyatlarda qo'llash, kommunikativ muammolarni mustaqil hal etish hamda kasbiy refleksiyani rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi. Mazkur texnologiyalar mutaxassislarning kasbiy moslashuvini tezlashtirish, muloqot madaniyatini yuksaltirish va ta'lim jarayoni ishtirokchilari bilan samarali hamkorlikni yo'lga qo'yishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu nuqtai nazardan, malaka oshirish tizimida amaliyotchi psixologlarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan trening dasturlarini

takomillashtirish, zamonaviy interfaol metodlarni keng joriy etish hamda ularning samaradorligini muntazam baholab borish maqsadga muvofiqdir. Bu esa psixologlarning kasbiy kompetentligini yuksaltirish, psixologik xizmat sifatini oshirish hamda ta'lim tizimida sog'lom psixologik muhitni shakllantirishga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI | СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ | REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF–60-son Farmoni. *2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi*. – Toshkent, 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF–158-son Farmoni. *"O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida*. – Toshkent, 2023.
3. Andreeva, G. M. *Sotsial'naya psikhologiya*. Aspekt Press, 2018. 352 pp.
4. Goleman, Daniel. *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. Bantam Books, 1995. 352 pp.
5. Hymes, Dell H. *On Communicative Competence*. University of Pennsylvania Press, 1972. 293 pp.
6. Kolb, David A. *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall, 1984. 256 pp.
7. Leontyev, A. A. *Psikhologiya obshcheniya*. Smysl, 1999. 365 pp.
8. Mitina, L. M. *Psikhologiya professional'nogo razvitiya lichnosti*. Akademiya, 2019. 400 pp.
9. OECD. *Teachers and School Leaders as Lifelong Learners: TALIS 2020 Results*. OECD Publishing, 2020. 238 pp.
10. Raven, John. *Competence in Modern Society: Its Identification, Development and Release*. H. K. Lewis, 1984. 251 pp.
11. Rogers, Carl R. *On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy*. Houghton Mifflin, 1961. 420 pp.
12. Spitzberg, Brian H., and William R. Cupach. *Interpersonal Communication Competence*. Sage Publications, 1984. 315 pp.
13. UNESCO. *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. UNESCO Publishing, 2021. 186 pp.
14. Zeer, E. F. *Psikhologiya professional'nogo obrazovaniya*. Akademicheskii Proekt, 2021. 287 pp.
15. Zimnyaya, I. A. *Klyuchevye kompetentsii kak rezul'tat sovremennogo obrazovaniya*. Issledovatel'skii tsentr problem kachestva podgotovki spetsialistov, 2004. 42 pp.